Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	7 augustus 2024
Portefeuille(s)	Afval en Reiniging
Portefeuillehouder(s):	Hester van Buren
Behandeld door	Directie Stadswerken (bestuurszaken.stadswerken@amsterdam.nl), Directie Afval en Grondstoffen (bestuurszaken.afvalketen@amsterdam.nl)
Onderwerp	Aanvullende zomeraanpak afval en reiniging

Geachte leden van de gemeenteraad,

We zien dat de vervuiling in vooral de drukke gebieden in de stad is toegenomen. Met deze brief informeer ik u over de extra maatregelen die wij vanaf deze week nemen om deze toegenomen vervuiling te beteugelen. Het gaat onder meer om het plaatsen van tijdelijke bovengrondse containers, direct vegen na inzameling afvalzakken en meer handhaving op aanbiedtijden. Bij de begroting van 2025 ontvangt u van mij een integrale aanpak om de stad schoner te krijgen. Daarin betrek ik ook de aanbevelingen uit het burgerberaad schone stad.

Waarom is het niet schoon?
Een combinatie van factoren zorgt ervoor dat het te vies is in met name het centrum van de stad maar ook op andere drukke plekken in de stad. Sinds de invoering van statiegeld op kleine plastic flesjes en blikjes worden deze uit afvalbakken en afvalzakken van de straatinzameling gehaald. Dit gebeurt extra vaak wanneer bewoners en ondernemers hun afvalzakken al de avond ervoor op straat zetten. Verzamelaars, maar ook vogels en ratten, hebben dan de hele avond om de zakken open te maken. Dit zorgt voor veel zwerfafval. Door de grote hoeveelheid bezoekers in de vakantieperiode en de toename van allerlei eetwinkels die zich richten op die bezoekersstromen is dit zwerfafvalprobleem nog veel groter geworden. Ook zien we veel bedrijfsafval dat illegaal op straat wordt gezet. Daar komt bij dat we in het centrumgebied niet makkelijk extra kunnen inzamelen na de ochtend, door de drukte in de stad. Ook waren er afgelopen tijd meerdere werkzaamheden, wat de bereikbaarheid bemoeilijkte.

Extra maatregelen
Het schoner krijgen van de stad heeft al langer onze aandacht, maar het lukt ons niet altijd goed genoeg. Daarom is er extra geld uitgetrokken en is dit jaar door het college een burgerberaad georganiseerd. Dit burgerberaad heeft geleid tot 15 adviezen. De urgentie is groot en daarom zijn we deze week al gestart met extra maatregelen om de nu toegenomen vervuiling te bestrijden. De maatregelen duren drie maanden en beoordelen we op effectiviteit. Na deze periode kijken we of ze langer nodig zijn.

1. Plaatsen van tijdelijke bovengrondse containers

Op veel plekken in het centrum zamelen we afval via zakken in. Deze worden vaak opengescheurd door statiegeldverzamelaars. Het beste is daarom om in te zamelen via ondergrondse containers. Maar dit is vaak niet mogelijk in het centrum. Om minder losse zakken op straat te krijgen, hebben we tijdelijk acht bovengrondse containers geplaatst in de Spuistraat. Deze containers legen we, indien dat nodig is, iedere dag. Ook op andere locaties worden waar dat kan, tijdelijke bovengrondse containers geplaatst. Vanaf volgende week gaan we de eerste containers plaatsen. De locaties zijn: de Nieuwmarkt (hoek Kloveniersburgwal), Nieuwezijds Voorburgwal (meerdere locaties), Prins Hendrikkade (meerdere locaties), de Amstel (meerdere locaties) en in de omgeving van het Rembrandtplein.

2. Direct vegen na inzameling afvalzakken – treintje
Vanaf deze week combineren we de routes van de vuilniswagens en veegploegen om het kleinere zwerfafval direct op te vegen nadat de afvalzakken zijn opgehaald. Dit 'treintje' is ook een van de adviezen uit het burgerberaad. We starten hiermee in het Wallengebied en de Warmoesstraat. Daarna volgen andere gebieden waar nog straatinzameling via losse zakken plaatsvindt. Hiervoor worden extra veegploegen ingezet. We verwachten de kosten te dekken uit het nog beschikbare budget van de Aanpak Binnenstad en de Zomeraanpak (zie verderop). Om te zorgen dat bewoners hun zakken op de juiste tijden aanbieden, hebben we in juli een bewonersbrief gestuurd. Bewoners kunnen als alternatief hun afval ook naar een container brengen die iets verderop staat.

3. Meer handhaving op aanbiedtijden
Voor de komende twee maanden maken we drie koppels van handhavers extra vrij voor handhaving op naleving van de aanbiedregels van afval. We zetten hen in, in de genoemde gebieden waar de extra bovengrondse containers zijn/worden geplaatst. Vanwege de schaarse capaciteit weten we dit mogelijk te maken door af te schalen op andere handhavingsthema's, behalve de inzet op meldingen en overlast personen. Buurtconciërges en een hekkenwagen van afvalinzameling ondersteunen de handhavers. Voor het bedrijfsafval kijken we of ze het juiste contract hebben en zich houden aan de aanbiedtijden. Wanneer dat niet in orde is nemen we maatregelen.

4. Zomeraanpak en inzamelfrequentie omhoog voor afvalpiramides
In de zomermaanden nemen we vanuit de Zomeraanpak de volgende maatregelen in 40 parken, stadsstranden en recreatiegebieden:

- Extra afvalbakken waar meer afval in kan zoals rolcontainers (kliko's) en afvalpiramides.
- Extra inzet van communicatie op de afvalbakken, reclameborden, banieren, spandoeken en trotterborden.
- De inzet van activatieteams (dit zijn teams die mensen positief aanspreken en zelf ook opruimen) in het Vondelpark, Westerpark, Sloterpark, Oosterpark, Rembrandtpark en Erasmuspark en een gerichte social media campagne die bezoekers oproept tot het gewenste gedrag.

Als extra maatregel verhogen we vanaf deze week, met extra personeelsinzet, de leegfrequentie van de afvalpiramides van driemaal naar zo vaak als dit nodig is. De kosten dekken we vanuit het nog beschikbare budget voor de Zomeraanpak. De rolcontainers (kliko's) werden altijd al zo vaak als nodig geleegd.

5. Rolcontainers voor statiegeldverpakkingen in parken en drukke plekken
Deze week start een proef in het Vondelpark met het doneren van statiegeldblikjes- en flesjes in de openbare ruimte in speciaal daarvoor bestemde rolcontainers (kliko's). De proef voeren we uit naar aanleiding van de op 18 juli jl. aangenomen motie 'Veilig en Menswaardig Statiegeld verzamelen in de Zomer'. We testen of de omgeving zo schoner blijft en of er geen ongewenste bijeffecten zijn. Als de eerste bevindingen positief zijn breiden we de proef, bij voldoende capaciteit, uit naar meer parken, recreatiegebieden en andere drukke plekken in de stad. We verwachten de kosten te kunnen betalen vanuit het nog beschikbare budget voor de Zomeraanpak.

Bovenstaande maatregelen worden waar mogelijk binnen bestaande inkoopcontracten uitgevoerd. Omdat we nu snel maatregelen nemen om de stad schoner te krijgen, is dit in bepaalde gevallen wellicht niet mogelijk waardoor onrechtmatigheid optreedt. Uiteraard proberen we dit zoveel mogelijk te beperken.

Maatregelen langere termijn
Naast de aanpak voor de korte termijn werken we aan maatregelen voor de langere termijn. In eerdere raadsbrieven bent u over een deel van deze maatregelen al geïnformeerd. Bij de begroting 2025 ontvangt u een integrale aanpak om de stad schoner te krijgen. Daarin betrek ik ook de aanbevelingen uit het burgerberaad schone stad en zetten we in op het realiseren van een gedragsverandering en het voorkomen van afval. Een schonere stad gaat namelijk niet alleen over zo goed mogelijk inzamelen en verwerken van afval en het reinigen van de openbare ruimte door de gemeente. Minstens zo belangrijk is het gedrag van bewoners, ondernemers en bezoekers. Hieronder vindt u een overzicht van de belangrijkste maatregelen om de overlast door statiegeld te beperken en om snel af te stappen van zakkeninzameling.

Aanpak overlast statiegeld
We willen voorkomen dat afvalbakken en afvalzakken worden opengemaakt door verzamelaars van statiegeld. Daarom is het belangrijk dat er veel meer innamepunten beschikbaar komen. Het is de verantwoordelijkheid van de verpakkingsproducenten om deze te realiseren. Ik heb afgesproken hen hierbij te helpen. Samen onderzoeken we of er bulk- innamepunten voor statiegeld op strategische plekken in de stad kunnen komen. Ook kijken we op welke overdekte gemeentelijke locaties, onder voorwaarden, we statiegeldautomaten kunnen plaatsen. Ook werken we samen bij het plaatsen van verschillende soorten tijdelijke inleverpunten voor statiegeldverpakkingen bij evenementen. Tevens spreken we met organisaties zoals NS, ProRail, GVB en Q-Park over de mogelijkheden om op hun locaties (meer) statiegeldautomaten te plaatsen.

De proef met statiegeldrekjes aan afvalbakken had helaas niet het gewenste resultaat. Vanaf eind augustus testen we magneten op de deuren van 1.000 afvalbakken. Dit voorkomt dat de sloten op

de afvalbakken worden opengebroken en de hoge kosten voor reparatie of vervanging. We hopen dat de omgeving rondom de afvalbak hierdoor schoner blijft. De proef wordt uitgevoerd op locaties in alle stadsdelen en loopt in ieder geval tot het einde van het jaar.

In stadsdeel Zuidoost start binnenkort een proef met het doneren van blikjes en flesjes met een statiegeld-inleverzuil. En in stadsdeel Centrum (Spuistraat, Kalverstraat, Nieuwendijk en Nieuwezijds Voorburgwal) doen we een proef met transparante zakken in afvalbakken. Met deze proeven testen we of de omgeving zo schoner blijft.

Snel afstappen van zakkeninzameling
Al langere tijd is de ambitie om in het centrumgebied niet langer in te zamelen met zakken. Dit is schoner en minder zwaar voor onze medewerkers. Werken met containers, zoals in de rest van de stad, is een oplossing. Het is alleen op veel plekken in het centrum niet mogelijk om containers te plaatsen omdat de openbare ruimte schaars is, zicht voor verkeer wordt ontnomen, de kades niet sterk genoeg zijn en we veel plekken niet met grote voertuigen kunnen bereiken of kunnen stilstaan.

Toch kijken we op korte termijn of er toch plekken zijn waar ondergrondse- of bovengrondse containers geplaatst kunnen worden, eventueel in combinatie met het plaatselijk verruimen van de loopafstand naar een container van 150 naar 250 meter. Dit laatste wordt sinds juni 2024 op de Nieuwendijk gedaan, met positief resultaat: de straat is daar veel schoner dan voorheen. We onderzoeken nu in welke andere straten van het centrum dit ook past. Maar in het overgrote deel van het oude centrum is geen plek voor containers. Daar gaan we brengpunten op het water maken en/of gebruik maken van het ophalen van afval op afspraak, zoals de proef in de 9 straatjes. Ook voor commerciële inzamelaars willen we afspreken om af te stappen van zakkeninzameling. Hiervoor bereiden we een aanpassing voor van het Uitvoeringsbesluit Afvalstoffenverordening.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam,

5.1, 2, e

Hester van Buren
Wethouder Afval en Reiniging